

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan naapuruuspolitiikan tarkistus”

(2017/C 088/13)

Esittelijä: Anne Quart (DE, PES) Eurooppa- ja kuluttajansuoja-asioista vastaava valtiosihteeri Brandenburgin osavaltion oikeus-, Eurooppa- ja kuluttajansuoja-asioiden ministeriössä

Viiteasiakirja: JOIN(2015) 50 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. katsoo, että turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisen EU:n naapurustossa olisi oltava EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan ensisijaisia tavoitteita. Komitea esittää, että paikallis- ja alueyhteisöjen tarjoamat mahdollisuudet tulisi ottaa huomioon EU:n ulkopoliittikan suunnittelussa ja toteutuksessa, ja on sitä mieltä, että Euroopan alueiden komitean tulisi antaa merkittävä panos luottamuksen rakentamiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön paikallis- ja aluetasolla;
2. toteaa, että Euroopan naapuruuspolitiikalla (ENP) voi olla pysyviä vaikutuksia vain, jos se tuo konkreettista hyötyä sekä EU:n jäsenvaltioiden että ENP-maiden kansalaisille. Komitea vaatii antamaan tälle näkökohdalle keskeisen sijan uutta strategiaa toteutettaessa;
3. toteaa, että ENP on ennen kaikkea Euroopan unionin toimielinten sekä sen jäsenvaltioiden ja naapurimaiden hallitusten hanke. Komitea korostaa, että ohjelmien ja hankkeiden onnistuneella toteutuksella on merkittäviä vaikutuksia niin unionin jäsenvaltioiden kuin asianomaisten kolmansien maiden alue- ja paikallistasoilla. AK kehottaa ENP:n yhteydessä ensisijaisesti vahvistamaan paikallis- ja aluetason yhteistyötä ja kansalaisyhteiskuntien vuorovaikutusta sekä asettamaan käyttöön asianmukaiset määrärahat tätä varten. AK vaatii, että paikallis- ja alueyhteisöt ja niiden järjestöt otetaan mukaan ENP:n toteutuksen jokaiseen vaiheeseen ohjelmasuunnittelusta aina demokraattiseen valvontaan asti. Komitea katsoo, että paikallis- ja alueyhteisöjen ja niiden järjestöjen olisi myös voitava osallistua assosiaatiokomiteoiden ja -neuvostojen työskentelyyn ja saada pysyvän tarkkailijan asema;
4. kaippaa enemmän konkreettisia hankkeita ihmistenvälisen yhteyksien edistämiseksi ja pitää välttämättömänä osoittaa nykyistä enemmän varoja rajatylittävään yhteistyöhön, paikallis- ja alueyhteisöjen väliseen ystävyystoimintaan sekä tiede-, kulttuuri- ja nuorisovaihtoon. AK toistaa kehoituksensa ottaa kumppanit mukaan unionin ohjelmiin, kuten Erasmuskeeseen. Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio pitää viisumimenettelyjen helpottamista erittäin tärkeänä kysymyksenä ja on esittänyt konkreettisia ehdotuksia Ukrainan ja Georgian osalta. Komitea vahvistaa kannattavansa yhteistyötä sitä toivovien ENP-kumppanimaiden kanssa viisumi- ja liikkuvuusksymyksissä, mukaan luettuina viisumivapaus ja vuoropuhelun helpottaminen;
5. toistaa 9. heinäkuuta 2015 antamassaan lausunnossa ”Uusi Euroopan naapuruuspolitiikka” esittämänsä ehdotukset ja kehottaa Euroopan komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa ottamaan ne johdonmukaisesti huomioon strategiaa toteutettaessa;
6. toteaa, että aseelliset konfliktit, voiman käyttö, alueellisen koskemattomuuden loukkaukset, ihmisoikeuksien ja kansojen yhtäläisten oikeuksien loukkaukset, terrorismi ja tilanteen huolestuttava epävakautuminen monissa EU:n naapurimaissa ja monilla naapurialueilla ovat johtaneet menetettyjen ihmishenkien, loukkaantuneiden, kotimaansa sisällä siirtymään joutuneiden henkilöiden ja pakkomuuttajien suureen määrään ja haittaavat kestävien kumppanuuksien kehittämistä. AK korostaa, että on tärkeää luopua geopoliittisista pohdinnoista ja toiveajattelusta, asettaa realistiseen arviointiin perustuvia realistisia tavoitteita ja organisoida yhteistyötä niiden kumppaneiden kesken, jotka todella ovat kiinnostuneita yhteistyöstä ja jotka myös pystyvät saavuttamaan pysyviä tuloksia. Komitea vaatii, että välttämättömästä eriyttämisestä huolimatta tasapaino itäisen ja eteläisen naapuruston välillä on edelleen säilytettävä;

7. muistuttaa, että kumppanuus voidaan toteuttaa kestäväällä tavalla vain, jos se pohjautuu yhdenvertaisuuteen ja vastavuoroiseen hyötyyn. Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio on antanut asialle erityistä painoarvoa ENP:n tarkistuksen yhteydessä, ja vaatii soveltamaan ENP-kumppanuuden yhdenvertaisen ja molemminpuolisen vastuun mallia käytännössä;

8. korostaa erityisesti, ettei ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden normien johdonmukaista kunnioittamista saa kyseenalaistaa. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä siitä, että konfliktit, jotka ovat horjuttaneet monia ENP-maita, tuovat mukanaan pakolaisten suojeluun ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamiseen liittyviä uusia haasteita, ja että tarvitaan uusia lähestymistapoja, jotta varmistetaan sellaisten uusien ja tehokkaampien välineiden käyttöönotto, joiden avulla taataan pakolaisten suojelua koskevien eurooppalaisten ja kansainvälisten normien täysimääräinen noudattaminen. Lisäksi komitea korostaa, että paikallisviranomaisten on osallistuttava globaaleja muuttoliikesopimuksia koskeviin tuleviin neuvotteluihin, joita käydään monien ENP-kumppanimaiden kanssa, ja että muuttoliikepolitiikka ja naapuruuspolitiikka on nivottava vahvemmin toisiinsa ristiriitaisuuksien ja epä johdonmukaisuuksien välttämiseksi;

EU:n ja sen naapuruston vakaus

9. korostaa, että merkittävin asia, jolla Eurooppa vaikuttaa turvallisuuteen ja hyvinvointiin naapurustossaan, on EU:n sosioekonomisen mallin houkuttelevuus, EU:n jäsenvaltioiden välinen yhtenäisyys ja solidaarisuus, kestävä kehitys, demokratia sekä ihmisoikeuksien ja demokraattisten vapauksien kunnioittaminen. Komitea painottaa, että tärkein panos naapuruston vakauttamiseen on EU:n vakaus ja unionin arvojen ja periaatteiden vaaliminen;

10. kehottaa analysoimaan turvallisuusuhkia niiden koko monitahoisuus huomioiden ja lähtemään liikkeelle epävakauden syiden tarkastelusta ja korostaa, että ensisijaisesti on puututtava ajankohtaisten turvallisuus- ja muuttoliikehaasteiden sosioekonomisiin syihin. AK on tyytyväinen EU:n lupaukseen työskennellä yhdessä ENP-kumppaneiden kanssa YK:n kehitystavoitteiden toteuttamisen hyväksi. Komitea vaatii kiinnittämään nykyistä enemmän huomiota sosiaalisten oikeuksien edistämiseen, sillä kestävä taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys on ratkaisevan tärkeää naapuruston vakaudelle, ja korostaa uusien työpaikkojen luomisen olevan ratkaiseva tekijä useimpien naapurimaiden tulevaisuuden kannalta. AK on tyytyväinen siihen, että tarkoituksena on panna erityistä painoa nuorisotyöttömyyden torjunnalle ja pk-yritysten tukemiselle, ja tähdentää tämän edellyttävän monitasoista – valtiotasolta alue- ja paikallistasolle – ulottuvaa lähestymistapaa sekä alueellista, osa-aluekohtaista ja rajatylittävää yhteistyötä. Komitea kehottaa laatimaan alakohtaiset yhteistyöohjelmat sellaisiksi, että paikallis- ja alueyhteisöt voivat toteuttaa niitä;

11. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on antanut ehdotuksen uusista kumppanuuspuitteista unionin ulkopuolisia maita ja sellaista uutta Euroopan ulkoista investointiohjelmaa varten, jonka tavoitteena on puuttua muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ottamalla käyttöön investointeja, tehostamalla teknistä apua ja tukemalla talous- ja rakenneuudistuksia, jotta voidaan parantaa liiketoimintaympäristöä ja laajemmin poliittista ympäristöä. Komitea kehottaa ottamaan Euroopan alue- ja paikallisviranomaiset mukaan tähän prosessiin;

12. odottaa, että uusissa muuttoliikesopimuksissa, joista EU neuvottelee Jordanian ja Libanonin kanssa uudesta kumppanuuskehiksestä 7. kesäkuuta 2016 annetun tiedonannon perusteella, saadaan aikaan asianmukainen tasapaino pakolaisten tarpeiden, kyseisten maiden tarpeiden ja olosuhteiden sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden odotusten välillä ja kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja kansainvälisessä oikeudessa säädettyjä humanitaarista toimintaa koskevia normeja;

13. toistaa Tunisian kansalle antamansa sitoumuksen ja kehottaa luomaan aidon, perusteellisen ja kattavan kumppanuuden EU:n ja Tunisian välille. Komitea korostaa, että Tunisian jatkuva rauhanomainen ja demokraattinen kehitys taloudellista vakautta ja turvallisuutta kohti lähettäisi erittäin myönteisen viestin kaikille ENP-maille, ja tähdentää, että EU:n apua Tunisialle on lisättävä huomattavasti, jotta voidaan tukea demokraatiakehityksen vakiintumista ja edistää investointeja ja kehitystä kaikilla talouden ja yhteiskunnan aloilla, erityisesti työllisyyden luomisessa ja laadukkaiden ja kaikkien saatavilla olevien julkisten palvelujen säilyttämisessä. Komitea panee merkille, että EU:n ja Tunisian välillä on aloitettu neuvottelut kunnianhimoisesta vapaakauppasopimuksesta (pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppasopimus). AK kehottaa komissiota omaksumaankokonaisvaltaisen lähestymistavan, jotta voidaan varmistaa, että kyseinen sopimus hyödyttää molempia osapuolia ja että osapuolten väliset huomattavat taloudelliset erot otetaan huomioon;

14. kehottaa tukemaan sekä EU:n että ENP-maiden paikallis- ja alueyhteisöjä ensisijaisesti siinä, että ne voivat tarjota kotiseudultaan paenneille asianmukaisia peruspalveluja sen sijaan, että pakolaiset ulkoistettaisiin kolmansiin maihin, sekä huolehtia pidemmällä aikavälillä yhteistoimin näiden ihmisten kanssa heidän alkuperäisten kotikuntiansa ja -seutujensa kestävästä yhteiskunnallisesta ja sosiaalisesta kehityksestä. Komitea muistuttaa, että naapurimaista Eurooppaan paenneet voivat tulevaisuutta ajatellen muodostaa eräänlaisen sillan EU:n ja naapurimaiden välille;

15. kannattaa uskonnollisen radikalisoitumisen, nationalismin, äärisuuntauksien ja terrorismin vuoksi strategioiden kehittämistä ja tarkoituksenmukaisten välineiden tarjoamista sekä EU:n sisäisen että sen naapurimaiden yhteiskuntien kanssa käytävän kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistämiseksi. Komitea korostaa paikallis- ja alueyhteisöjen vastuuta ja mahdollisuuksia tällä alalla, ja sitä, että vuoropuhelua tarvitaan poliitikkojen välillä mutta myös kansalaisyhteiskunnan ja erityisesti kansalaisten välillä;

16. toteaa, että hyvät naapuruussuhteet ENP-maihin ja niiden naapureihin ovat Euroopan vakauden kannalta välttämättömyys. AK muistuttaa, että EU:n ja Venäjän federaation välinen taloudellinen yhteistyö ja poliittinen vuoropuhelu ovat erityisen tärkeitä, ja toteaa, että taloudellisten ja poliittisten Venäjän-suhteiden normalisointi riippuu Minskin sopimuksen täysimääräisestä täytäntöönpanosta. Komitea muistuttaa niin ikään, että paikallis- ja aluetasolla sekä kansalaisyhteiskunnan ja yksityistalouden toimijoiden välillä yhteistyötä ja vuoropuhelua on edelleen ja että tätä potentiaalia olisi hyödynnettävä paremmin erimielisyyksiä selvitettäessä;

Eriyttäminen ja alueellinen yhteistyö

17. korostaa, että EU:n kanssa tehtävän yhteistyön ei pitäisi johtaa naapurimaiden keskinäiseen kilpailuun siitä, kenellä on parhaat suhteet EU:hun, vaan alueelliseen yhteistyöhön. AK tähdentää ENP:n monenvälisen ulottuvuuden välttämättömyyttä ja painottaa, että naapuruston vakauttamisen monitahoisten haasteiden ratkaiseminen edellyttää kulloisenkin alueen kaikkien kumppaneiden järjestelmällistä yhteistyötä. Komitea toteaa, että EU:n puolelta tarvitaan aktiivisempaa osallistumista, jotta naapuruuspolitiikan monenvälinen lähestymistapa saadaan elvytettyä ja paikallis- ja alueyhteisöt saavat siinä keskeisen aseman;

18. kiinnittää huomion alueiden komitean toimintaan ja potentiaaliin, kun on kyse alueellisesta yhteistyöstä, erityisesti Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokoukseen (ARLEM), EU:n ja itäisten kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten konferenssiin (CORLEAP) sekä Ukraina-erityistyyryhmään. Komitea kehottaa komissiota ja EU:n edustustoa hyödyntämään paremmin näiden kolmen elimen asiantuntemusta;

19. toteaa, että Georgia, Moldova ja Ukraina ovat päättäneet luoda EU:hun erittäin tiiviit suhteet ja allekirjoittaneet assosiaatiosopimukset, sillä ne odottavat tämän tuovan pitkäaikaista hyötyä demokraattisen ja taloudellisen kehityksensä kannalta. AK on huolissaan uudistusprosessien yhteiskunnallisista kustannuksista, jotka saattavat vaarantaa lähentymisprosessin hyväksynnän väestön keskuudessa, ja kehottaa EU:ta tekemään entistäkin tiiviimpää yhteistyötä kyseisten maiden kanssa, jotta löydetään keinoja vastata tähän haasteeseen. Komitea korostaa hajauttamisuudistusten merkitystä näissä maissa assosiaatiosopimusten täytäntöönpanon kannalta ja kehottaa tukemaan ensisijaisesti demokratisointiprosessia paikallis- ja aluetasolla;

20. vaatii strategioita sen välttämiseksi, että maat joutuvat valitsemaan joko EU:n tai muiden kumppaneiden kanssa tehtävän tiiviimmän yhteistyön välillä. AK on tyytyväinen siihen, että EU:n ja Armenian uusissa neuvotteluissa kehitellään uusia tapoja mahdollistaa tiivis yhteistyö EU:n kanssa rajoittamatta muiden kansainvälisten sitoumusten noudattamista. Komitean mielestä näitä kokemuksia olisi hyödynnettävä myös kehitettäessä suhteita Valko-Venäjään ja Azerbaidžaniin;

21. kaipaa osa-aluekohtaisia strategioita, joilla voidaan vastata eteläisen naapuruston hyvinkin erilaisiin haasteisiin ja todellisuuksiin, eli omia strategioita Adrian- ja Joonianmeren aluetta varten, läntistä Välimeren aluetta varten ja itäistä Välimeren aluetta varten;

22. kehottaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja komissiota esittämään selkeän strategian naapurimaiden naapureiden ja erityisesti Venäjän federaation ottamiseksi mukaan ENP-maiden joukkoon, jotta lähestymistapaa saadaan konkretisoitua;

23. korostaa kumppanuuden alkavan raja-alueilta. AK kehottaa komissiota tunnustamaan niiden roolin ja tukemaan naapurimaiden paikallis- ja alueyhteisöjen orastavaa rajatylittävää yhteistyötä, jotta siitä kehittyisi esimerkki muille ENP-maille. Komitea kaipaa myös nykyistä rahoituskehystä pidemmälle menevän pitkäjänteisemmän ja kattavan toimintamallin kehittämistä ja kehottaa tässä yhteydessä ottamaan käyttöön EU:n ja naapurialueiden väliset EAYY:t sekä tekemään pikaisesti sopimuksen EU-varojen yhdenmukaisesta käytöstä Interreg European ja Euroopan naapuruusvälineen kesken EU:n kaikkien ENP-maihin rajoittuvien alueiden kehittämiseksi;

Vastuu ja kansalaisuuntautuneisuus

24. korostaa, että paikallinen ja alueellinen vastuu on välttämätöntä ENP:n onnistumisen kannalta ja että EU:n toimintalinjat ja toimenpiteet sekä rahoitus olisi määriteltävä alueelliset tarpeet huomioon ottaen ja tässä yhteydessä olisi valittava kattava lähestymistapa, joka koituu yhteiskunnan kaikkien osien hyväksi ja tukee alueen kehitystä. Komitea toteaa, että erityisesti raja-alueiden paikallis- ja alueyhteisöjen roolia olisi vahvistettava kahdenvälisissä toimintasuunnitelmissa ja että tämä edellyttää sekä paikallis- ja alueyhteisöjen oikeuksien ja toimivaltuuksien vahvistamista että riittävien rahoitusvarojen asettamista paikallis- ja alueyhteisöjen saataville;

25. toteaa, että EU:ta ja ENP-maiden ja EU:n välisiä sopimuksia ei tunneta kovin hyvin valtiotasoa alemmilla tasoilla eikä kansalaisyhteiskunnassa. Komitea kehottaa komissiota yhteistyössä EU:n edustustojen kanssa lisäämään huomattavasti yhteistyöohjelmien tunnettua alue- ja paikallistasolla, parantamaan paikallisille ja alueellisille toimijoille tarkoitettua tiedotusta ja koulutusta etenkin opettajille tarkoitettujen koulutusohjelmien ja koulutusmateriaalin vaihdon avulla sekä kehittämään entistä tehokkaammin valtiotasoa alempien tasojen valmiuksia hyödyntää ENP-ohjelmia;

26. pitää olennaisen tärkeänä lisätä nuorten osallistumista ja naisten osallisuutta naapurivaltioiden kehityksen avaintekijöinä;

27. kaipaava entistä konkreettisempia paikan päällä toteutettavia hankkeita, jotka tuottavat tuntuja tuloksia ja vaikuttavat myönteisesti kansalaisten päivittäiseen elämään;

Hyvä hallinto, oikeusvaltioperiaate sekä ihmisoikeuksien ja kansalaisvapauksien kunnioittaminen

28. korostaa, että hyvä hallinto, oikeusvaltioperiaate, demokratia sekä ihmisoikeuksien ja demokraattisten vapauksien kunnioittaminen ovat vakauden kannalta perusluonteisia asioita. AK toteaa, että EU:n naapuruston eri yhteiskuntia leimaavat erilaiset historialliset kokemukset ja olosuhteet ja että demokratian ja ihmisoikeuksien normeja ei voida sanella ulkopuolelta eikä yläpuolelta vaan niiden on kehityttävä alhaalta ylöspäin. Komitea tähdentää paikallis- ja alueyhteisöjen roolia demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen juurruttamisessa yhteiskuntaan. Komitea painottaa, että nämä perusarvot ovat ENP:n perustus, jota ei pidä murentaa. Komitea korostaa, että kumppanuussopimukseen on sisällytettävä entistä tehokkaampia institutionaalisia mekanismeja, joilla pystytään seuraamaan, että kumppanit noudattavat näitä periaatteita;

29. toteaa, että valtiotasoa alempien tasojen hallinnollisia valmiuksia on parannettava useissa EU:n naapurimaissa, ja vahvistaa AK:n ja sen jäsenten sekä asianomaisten paikallis- ja alueyhteisöjen ja niiden kansallisten järjestöjen olevan valmiita osallistumaan ohjelmiin hallinnollisten valmiuksien kehittämiseksi naapurimaissa. AK kehottaa komissiota luomaan tarvittavat hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset tätä varten. Komitea kehottaa tukemaan naapurivaltioiden hajauttamisuuksia nykyistä voimakkaammin ja ehdottaa, että naapurivaltioiden kanssa sovitaan alakohtaisista pilottihankkeista, joiden toteuttamisesta vastaavat paikallis- ja alueviranomaiset, jotta nämä voivat saada kokemusta hajauttamisprosesseista;

30. kehottaa komissiota kehittämään paikallis- ja aluetason vaaleilla luottamustehtäviin valituille edustajille ja paikallisille hallintotahoille tarkoitettuja hankkeita, joiden yhteydessä voidaan järjestää kokemustenvaihtoa EU:n paikallis- ja alueyhteisöjen edustajien kanssa. AK kehottaa tukemaan paikallis- ja alueyhteisöjen kansallisia järjestöjä nykyistä voimakkaammin paikallis- ja alueyhteisöjen keskinäisen kokemustenvaihdon edistämiseksi maiden sisällä ja kannattaa ystävyyskaupunkiohjelmien, teknisen avun ja tiedonvaihdon TAIEX-ohjelman ja Twinning-ohjelman tuntuva laajentamista. Komitea kehottaa komissiota tukemaan AK:n johtamia ja ARLEMIn, CORLEAPin ja Ukraina-erityistyöryhmän puitteissa kehitettyjä toimia asianmukaisella tavalla paitsi poliittisesti myös taloudellisesti;

31. toistaa Euroopan ulkosuhdehallinnolle esittämänsä kehotuksen, että kuhunkin 16:een ENP-maissa toimivaan komission edustustoon nimetään käytännön toimenpiteenä yhteyshenkilö paikallis- ja alueyhteisöjä varten;

Energiayhteistyö

32. toteaa, että energiakysymyksiä koskeva tiivis yhteistyö on merkittävä osa EU:n ja sen naapureiden suhteita, koska monet naapurimaat ovat EU:n jäsenvaltioille tärkeitä energiantoimittajia. AK katsoo, että EU voi vähentää riippuvuuttaan ulkoisista toimittajista ja energialähteistä parantamalla energiatehokkuutta kaikissa energiaketjun vaiheissa, maksimoimalla uusiutuvien ja muiden kotimaisten energialähteiden käytön ja antamalla etusijan polttoaineille ja teknologioille, jotka ovat ympäristön kannalta kestäviä. Näin se antaa myös panoksen Pariisissa sovittujen COP21-tavoitteiden saavuttamiseen. Komitea korostaa, että EU:n ja sen naapureiden energiayhteistyöhön olisi kuuluttava ennen kaikkea hankkeita energiainfrastruktuurin kehittämiseksi ja energiatehokkuuden edistämiseksi;

33. muistuttaa, että kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimus voi olla yksi tämän alan yhteistyöfoorumista, ja tarjoaa tässä yhteydessä käyttöön AK:n kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimuksen lähettiläiden asiantuntemuksen ja taitotiedon ilmasto- ja energiatarvoitteiden saavuttamiseksi ENP-maissa;

34. tunnustaa valtioiden oikeuden päättää energiahuollostaan. Komitea kehottaa ottamaan paikallis- ja alueyhteisöjä ja kansalaisia askarruttavat seikat tässä yhteydessä johdonmukaisesti huomioon. Se muistuttaa lukuisien EU:n kuntien vastustavan voimakkaasti maakaasun ja öljyn tuottamista vesisärötyksellä ja vaatii, että EU:n tiukimpien ympäristönormien noudattaminen maakaasun ja öljyn tuotannossa ja jalostuksessa sisällytetään ENP-maiden kanssa tehtävän energiayhteistyön piiriin;

35. esittää, että energiaverkkojen yhteenliitettävyyttä on parannettava paitsi EU:ssa myös EU:n ja sen naapureiden ja edelleen näiden naapureiden välillä;

36. on huolissaan siitä, että energiahinnat ovat nousseet muutamissa ENP-maissa jyrkästi, ja vaatii, että komission sitoutuminen energian kohtuuhintaisuuden edistämiseen johtaa konkreettisiin toimintamalleihin ENP-maiden energiaköyhyydestä kärsivän väestön tukemiseksi;

37. on vakuuttunut siitä, että uusissa energiahankkeissa olisi keskityttävä energialähteiden monipuolistamiseen eikä niiden pitäisi heikentää ENP-maiden asemaa kauttakulkumaina;

Synergian luominen

38. suosittelee, että parannetaan sekä itäisten että eteläisten naapureiden kanssa tehdystä yhteistyöstä saatujen kokemusten vaihtoa, ja suhtautuu myönteisesti ARLEMin, CORLEAPin ja Ukraina-erityistyöryhmän jäsenten sitoumukseen asiassa;

39. vaatii, että ENP ja EU:n kehittämät ohjelmat pakolaistilanteen helpottamiseksi naapurivaltioissa koordinoidaan nykyistä tiiviimmin;

40. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa tunnustetaan, että alueet ovat ”kriittisiä hallinnollisia kokonaisuuksia hajautetussa maailmassa”, ja luvataan edistää ja tukea ”yhteistyössä toimivia alueellisia järjestelmiä maailmanlaajuisesti”. Komitea kehottaa korkeaa edustajaa ja Euroopan ulkosuhdehallintoa ottamaan huomioon paikallis- ja alueyhteisöjen hankkiman kokemuksen ja hyödyntämään sitä;

Taloudelliset resurssit

41. korostaa, että Euroopan naapuruvälineen tarjoama rahoitus ei ole oikeassa suhteessa poliittisiin pyrkimyksiin ja haasteisiin EU:n naapurustossa, ja pitää valitettavana, ettei Euroopan naapuruvälineen tarkistuksen yhteydessä ole suositeltu määrärahojen lisäämistä;

42. toteaa, että EU:lla on tällä hetkellä hoidettavanaan useampia kriisejä kuin koskaan aikaisemmin. Näistä mainittakoon erityisesti pakolaiskriisi, luonnonkatastrofit ja aseelliset konfliktit, jotka ovat saattaneet keskeiset arvot uhanalaisiksi. Komitea korostaa, etteivät nämä kriisit olleet vielä ennakoitavissa, kun vuosien 2014–2020 monivuotisesta rahoituskehuksesta (MRK) päätettiin, ja kehottaa komissiota tekemään ehdotuksen rahoituskehysten tarkistamisesta asianomaisen 4 otsakkeen sekä 3 otsakkeen enimmäismäärien korottamiseksi, jotta voitaisiin lisätä ENP-määrärahoja tuntuvasti ja puuttua muun muassa muuttoliike- ja pakolaiskriisiin sekä varmistaa muuttajien vastaanotto ja kotouttaminen, joista paikallis- ja alueviranomaiset pääosin vastaavat. Uusi monivuotinen rahoituskehys antaa mahdollisuuden lisätä Euroopan muuttoliikeagendan painopisteiden täytäntöönpanoa varten osoitettuja resursseja myös sen ulkoisen ulottuvuuden osalta;

43. kehottaa muuttamaan asteittain käytäntöä, että ENP-varat keskitetään ensisijaisesti valtiotason kanssa tehtävään yhteistyöhön, ja vaatii yksittäisten maiden olosuhteiden mukaisten prosenttiosuuksien vahvistamista mahdollisuuksien mukaan valtiotasoa alempien tasojen hankkeiden rahoittamista varten. AK korostaa tarvetta mukauttaa EU:n rahoitusta paikallisten ja alueellisten toimijoiden tarpeiden mukaan muun muassa tukemalla pienehköjä hankkeita ja hoitamalla yhteisrahoitusjärjestelyt joustavasti. Komitea ehdottaa, että komissio harkitsee mahdollisuutta ottaa liittymisneuvotteluja käyvien maiden käyttämä paikallishallinnon väline (LAF) uudelleen käyttöön ja laajentaa sen soveltamisalaa ENP-maihin tiukemmin korvaussäännöin, joiden mukaan edellytyksenä on konkreettisten ja kestävyysajattelun mukaisten hankkeiden toteuttaminen. Komitea kehottaa valvomaan tarkasti muun muassa sitä, miten kansalaisyhteiskunnan toimijat käyttävät rahoitusvaroja.

Bryssel 11. lokakuuta 2016.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA